GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 119. *Joi 30 Maiu (11 Iunie)* **1885.**

Braşovŭ, 29 Maiu (10 Iunie) 1885.

De când s'a înfiinţatŭ reuniunea maghiară de cultură în Cluşiu, nu trece o ḑi fără de ćrtă. Se pare că acéstă reuniune a avutŭ chiar scopulŭ de a mări şi perpetuá certurile şi rivalităţile naţionale şi de a fi unŭ isvorŭ nesecatŭ alŭ agitărilorŭ în contra bunei înţelegerĭ dintre cetăţenii patriei.

Cei ce au arboratŭ drapelulŭ maghiarisărei în Cluşiu atacă cu o cutezanţă din ḑi în ḑi mai mare pe toţĭ cari nu se declară pentru dênşii.

Reuniunea maghiară din Cluşiu încă nicĭ nu este definitivŭ constituită şi a şi întreprinsŭ o campaniă ofensivă, alarmândŭ tótă ţéra prin apelurile ce le-a adresatŭ comitatelorŭ, ca sĕ sprijinéscă scopurile şi tendinţele ce le urmăresce.

Unŭ astfelŭ de apelŭ au adresatŭ culturegletiştii şi către comitatulŭ Braşovului. In adunarea de erĭ a representanţei acestui comitatŭ s'a discutatŭ acestŭ apelŭ.

Era de prevĕḑutŭ, că rĕspunsulŭ comitatului Braşovŭ nu va fi favorabilŭ Cluşienilorŭ, după ce Saşii şi Românii formézŭ împreună în representanţă o maioritate covêrşitóre. Cu tóte aceste publiculŭ de aici, iritatŭ cum este, aştéptă cu nerăbdare sĕ védă ce hotărîre va lua adunarea comitatensă în afacerea reuniuii din Cluşiu.

Unii credeau că adunarea judeţénă dela noi va lua unŭ conclusŭ analogŭ cu acela al comitatului Sibiiu, alţii se aşteptau, ca membrii Români sĕ facă o propunere deosebită. Tóte aceste presupunerĭ nu s'au împlinitŭ. Comisiunea permanentă a făcutŭ în privinţa acésta o propunere de sine stătătóre, care după o mică discusiune s'a şi primitŭ de către maioritatea membrilorŭ Saşĭ şi Românĭ, refusându-se reuniunii maghiare din Cluşiu orice concursŭ din parte-le.

Memorata hotărîre se resumă în următórele cuvinte: După ce representanţa comitatului nu are nicĭ o garanţiă în privinţa aceea, că „culturegylet“-ulŭ din Cluşiu se va ocupá esclusivŭ numai cu nobilitarea limbei maghiare şi cu cultura Maghiarilorŭ şi că nu va nisui la contopirea naţionalităţilorŭ celorlalte cu rassa maghiară: comitatulŭ Braşovului, deşi urmăresce cu bucuriă orĭ ce nisuinţe pentru desvoltarea culturei naţionale, se vede constrînsŭ de a respinge cererea societăţii din Cluşiu.

Nu voimŭ sĕ mai cercetămŭ, décă conclusulŭ adusŭ, corĕspunde séu nu aşteptărilorŭ publicului nemaghiarŭ. Ajunge că în punctulŭ principalŭ publiculŭ a fostŭ satisfăcutŭ prin acea, că adunarea comitatului a declaratŭ, că n'are încredere în scopurile şi tendinţele reuniunii maghiare din Cluşiu.

Este fóte semnificativŭ, că pretutindenĭ unde s'a putută manifesta de sine stătător opiniunea Românilorŭ şi a Saşilorŭ, s'a datŭ espresiune marei neîncrederĭ şi îngrijirĭ ce domnesce în Ardélŭ în urma agitaţiunei duşmănóse anti-române şi anti-săsescĭ, ce s'a urzitŭ în Cluşiu.

Puţină putere trebue că are lăudata cultură unguréscă, décă numai acolo unde Ungurii suntŭ stăpânii absoluţĭ ai situaţiunei a fostŭ cu putinţă a stórce dela representanţele judeţene unŭ rĕspunsŭ mai favorabilŭ pentru reuniunea maghiară din Cluşiu.

Neîncrederea ce a cuprinsŭ tóte păturile societăţii nemaghiare din acéstă ţéră, faţă cu mişcarea maghiară pornită din Cluşiu, mai dovedesce, că nisuinţele lorŭ nu se bucură de nicĭ o simpatiă între nemaghiarĭ şi că aceştia se simtŭ fórte ameninţaţĭ din partea conlocuitorilorŭ lorŭ Maghiarĭ.

Dacă acésta a fostŭ scopulŭ „cultur-egylet“-ului din Cluşiu, atunci mărturisimŭ, că şi l'a ajunsŭ fórte curêndŭ, încă înainte de a se fi constituitŭ definitivŭ acea reuniuine.

Ḑiarulŭ maghiarŭ din Cluşiu, care stă în fruntea mişcării ne spune, că în curêndŭ se va ţiné şi adunarea constituantă a „cultur-egylet“-lui şi este de părere, că acéstă adunare sĕ fiă împreunată cu ovaţiunĭ demonstrative, ca sĕ se mai urce cu câteva grade „însufleţirea patriotică.“

Maghiarii şoviniştĭ voescŭ sĕ ne dea cu acéstă ocasiune unŭ rĕspunsŭ imposantŭ la demonstraţiunile ce pretindŭ ei că le faeemŭ în contra statului şi a constituţiunei ungurescĭ.

Până acum noi nemaghiarii din Ardélŭ neamŭ mărginitŭ la aceea de a combate prin presă şi prin adunărĭ publice tendinţele duşmănóse ale celorŭ cu „cultur-egylet“-ulŭ. Ar fi timpulŭ credemŭ, ca sĕ ne gândimŭ de-a luá totodată mĕsurile de lipsă spre a ne puté apĕra în modŭ efectivŭ în contra furtunei ce se ridică asupra capului nostru.

O CONVORBIRE CU GENERALULŬ LUMSDEN.

Generalulŭ englesŭ Lumsden în drumulŭ sĕu spre Londra a avutŭ la 4 Iuniu o convorbire cu corespondentulŭ din Viena alŭ ḑiarului „Times.“ „Corespondenţa politică“ comunică următórele despre acéstă convorbire:

»Generalulŭ Lumsden a declaratŭ fără nicĭ o reservă, că se simte tare ofensatŭ de modulŭ cum s'a purtatŭ cu elŭ cabinetulŭ englesŭ. In totŭ Orientulŭ se vorbesce acum, că în Londra cuvintele lui Komaroff au o valóre mai mare decâtŭ ale sale; trebue sĕ se crédă, că d. Gladstone a sciutŭ pré bine ce impresiune va produce în Orientŭ o asemenea procedură, şi se crede decĭ în dreptŭ a presupune, că d. Gladstone doresce a rĕspândi astfelŭ de idei şi că raportulŭ generalului rusŭ Komaroff în privinţa incidentului dela Penjdeh a fostŭ mai multŭ creḑutŭ în Londra decâtŭ alŭ sĕu, pentru că d. Gladstone a vrutŭ sĕ evite cabinetului sĕu necesitatea de a cere satisfacţiune dela guvernulŭ rusŭ

Lumsden a declaratŭ că datoria îi impune de a susţine cu cea mai mare tăriă, că acţiunea generalului Komaroff este o agresiune neprovocată şi nejustificabilă. După părerea lui Lumsden, cabinetulŭ englesŭ a comisŭ o mare greşală mai ântêiu cu evacuarea Kandaharului şi pe urmă prin încrederea dată diplomaţiei rusescĭ, care lasă multŭ de doritŭ în ceea ce privesce iubirea de adevĕrŭ. „Eu însumĭ, ḑise generalulŭ Lumsden, amŭ declaratŭ în modŭ formalŭ Afganilorŭ, pe basa asigurărilorŭ ce mi s'au datŭ de autorităţile rusescĭ, că nu trebue sĕ se témă a fi atacaţĭ de trupele ţarului, şi atacul totuşĭ s'a sĕvêrşitŭ. Englitera s'a făcutŭ de risŭ; iar lăsândŭ nerĕsbunatŭ acestŭ faptŭ rusescŭ, Englesii îşĭ atragŭ duşmănia Afganilorŭ. E unŭ lucru de netăgăduitŭ, că prestigiulŭ Engliterei între Afganĭ s'a sdruncinatŭ şi acéstă sdruncinare este şi mai mare în India.«

Lumsden n'a avutŭ nicĭ o întêlnire cu generalulŭ Komaroff, dar a conferitŭ cu colenelulŭ Alikhanoff, pe care-lŭ represintă dreptŭ unŭ bărbatŭ fórte abilŭ, unŭ limbistŭ eminentŭ şi unŭ desemnatorŭ prefectŭ. Alikhanoff a declaratŭ că este peste putinţă, ca Ruşii sĕ se mulţuméscă cu unŭ miserabilŭ peticŭ de pămêntŭ lângă graniţa afgană; ei aspiră sĕ ajungă la Heratŭ, ér pe urmă şi mai departe.

Lumsdenŭ este de părere, că lucrările comisiunii de delimitare a frontierei potŭ sĕ dureze anĭ întregĭ, căcĭ Ruşii exceléză în arta tărăgănirei. Tendinţa evidentă a politicei lorŭ este de a ţine pendinte cestiunea, până ce împregiurările le vorŭ permite a'şĭ formula nouĕle lorŭ pretenţiunĭ. Dacă Englitera va sta nepăsătóre şi va neglige de a se opune la înaintarea Ruşilorŭ, ea însă'şĭ va fi rĕspunḑĕtóre pentru consecinţele desastróse ale unei atarĭ negligenţe. Intre altele generalulŭ a stabilitŭ, că Ruşii suntŭ în posiţiunea de a trimite canoniere din marea Baltică în marea Caspică prin mai multe canalurĭ şi fluvii şi a transporta trupe pe acéstă cale, şi că acum mai bine ca 150 vapóre străbatŭ marea Caspică. Pe de altă parte a constatatŭ, că domnesce o mare agitaţiune printre triburile turcomane, ér principele Donducoff Carsacoff este şi elŭ fórte nepopularŭ. Afară de acésta Rusia 'şĭ-a vătămatŭ fórte multŭ impuindŭ nisce taxe enorme asupra mărfurilorŭ ce se importă în Baku. Acéstă urcare a tarifelorŭ s'a făcutŭ în urma promisiunii date de către Ţarŭ comercianţilorŭ din Moscva, dar consecinţa a fostŭ, că comerciulŭ a disparutŭ aprópe cu desĕvîrşire din Baku.

Lumsden vrea sĕ arăte cu acésta, că împrejurările erau favorabile Angliei pentru unŭ rĕsboiu cu Rusia.

Epidemia maghiairisării.

Sĕceta ce bântue ne-a cam tăiatŭ speranţa că vomŭ avé o bună recoltă de ciupercĭ. In schimbŭ însĕ resolta va fi abundentă în reuniunĭ de maghiarisare.

Douĕ fabricĭ marĭ cu filiale avem până acum, de a face Maghiarĭ: una în Ungaria de susŭ şi alta în Ardélŭ, ér a treia e pe drumŭ de a se înfiinţa în Ungaria de sudŭ. In Ungaria de susŭ şi în cea de sudŭ e panslavismulŭ, ér în Ardélŭ dacoromanismulŭ plus pangermanismulŭ, care sapă la temelia statului. Prin urmare aceştĭ trei şerpĭ trebuiescŭ înfrânaţĭ, sĕ nu se mai uite unulŭ la Neva, altulŭ la Dâmboviţă şi celălaltŭ la Sprea.

Aşa povestesce legenda cea mai nouă maghiară, de care până acum noi nu sciamŭ nimicŭ.

„Spiritŭ patrioticŭ pentru idea de statŭ maghiarŭ le lipsesce acestorŭ şerpĭ“, e córda pe care cântă întréga presă maghiară-jidană-armênă.

„Patrioţii“, dela „Budapesti Hirlap“ în numĕrulŭ dela 5 Iuniu n. povestescŭ lucrurĭ fórte interesante în acéstă privinţă, dovadă că suntŭ întregĭ la capŭ şi celŭ ce nu'i va crede nu este „patriotŭ“. Ĕtă mitulŭ:

»Ardealulŭ, frumosulŭ Ardealŭ, este primejdia Ungariei. Cu acésta se scusau până acuma. Pe timpulŭ, când nu mai esista Ungaria, Ardealulŭ a esistatŭ, şi 180 de anĭ a apĕratŭ cu arma la umĕrŭ libertatea unguréscă, şi a cultivatŭ cu iubire limba maghiară. Luptele au consumatŭ ungurimea, şi valachismulŭ a copleşitŭ ţéra. Valea Mureşului e inima ţĕrei. Cine stăpânesce valea Mureşului, acela stăpânesce Ardealulŭ. Aicĭ au locuitŭ Ungurii odinióră. De câte orĭ a nĕvălitŭ Turculŭ, pe aicĭ a prădatŭ, şi de aicĭ a dusŭ la robiă în Asia mică poporulŭ, şi din nepotulŭ Ungurului, elŭ a făcutŭ osmanlii«.

»După ce paşa turcescŭ s'a retrasŭ cu armata sa, în satele pêrjolite, pe locurile părăsite s'au aşeḑatŭ Valachii din munţĭ, căcĭ pre ei nu i-a turburatŭ prin pădurĭ armata turcéscă, şi nu le-a aprinsŭ satele scutite prin desişe. După aceea a venitŭ Neamţulŭ. Şi elŭ a purtatŭ rĕsboiŭ pe valea Mureşului şi a amărâtŭ pe Ungurŭ, confiscândŭ şi strâmtorându'i averea. De Valachĭ nicĭ odată nu s'a atinsŭ. Venindŭ valachismulŭ la putere, şi-a însuşitŭ şie'şĭ totŭ pămêntulŭ. Horia şi Cloşca s'au resculatŭ în Huniădóră, au ucisŭ pre domnii de pămêntŭ au pretinsŭ apoi pentru sine întregŭ Ardélulŭ, şi acésta ca naţiune politică pe basa dreptului aviticŭ, uitându'şĭ cu totulŭ de Aschilĕu. Bĕtrânulŭ Nopcia din prefectŭ la Huniădóră dorea sĕ ajungă principe în Ardealŭ, şi elŭ

credea, că Valachii îlŭ vorŭ şi alege. Aceştia apoi prin Bradŭ, Zlatna, Aiudŭ, şi pre unde au ajunsŭ ucidéu pre Ungurî pentru a'i pustii. Astfelŭ au peritŭ Ungurii din Ardélŭ în cele trei sute de anî din urmă, şi acuma nu mai poţî cunóse Ardealulŭ. Unguresců a fostŭ elŭ o miă de anî, acuma elŭ e valachŭ, şi numai cele patru comitate sĕcuescî se mai susţinŭ cu bărbăţiă, fără a fi sprijinite destulŭ de către guvernele unguresci, carî au urmatŭ domnirei de 18 anî a Nemţilorŭ, şi carî acuma de 18 anî facŭ la politică fără a fi ajutatŭ câtŭ de puţinŭ maghiarismului ardeleanŭ.‘

„In cele din urmă acesta, vĕḑêndŭ că în decursulŭ timpului sub protecţia alianţei austro-muscălescî şi a contelui Andrássy de Csikszentkiraly s'a făcutŭ unŭ regatŭ românescŭ, şi de aci 2,400,000 de valachî credŭ că regele lorŭ este celŭ alŭ Valachilorŭ şi nu celŭ unguresců, a recunoscutŭ că esistenţa sa e în pericolŭ, şi elŭ — maghiarismulŭ din Ardealŭ — s'a reculesŭ şi a decisŭ sĕ nu-şî lase peirei patria şi naţiunea. Insufleţire naţională a cuprinsŭ decî Ardélulŭ şi s'a făcutŭ reuniunea de maghiarisare. Până acuma stă la dispoziţia ei unŭ capitalŭ bunicelŭ, ca fondŭ pentru apostolii maghiarismului, spre a-şî continua lucrarea. Suma nu este mare.«

»Noi n'avemŭ sĕ cumpĕrămŭ Ardélulŭ, trebue sĕ-lŭ recucerimŭ. Prin lucrare trebue sĕ rescumpĕrămŭ, ceea ce prin desastre amŭ perdutŭ. *Dela Aradŭ până la Gyergyó-Szent-Miklos sĕ maghiarisămŭ valea Mureşului*, acésta e problema cea arḑĕtóre. Când o vomŭ face acésta, atuncî amŭ salvatŭ Ardélulŭ. Acţiunea trebuie concentrată. Drumulŭ de ferŭ sĕ facă drum maghiarisărei. Aradulŭ, Rodna-Lipova, Deva, Pischi, Orĕştiă, Vinţulŭ de josŭ, Alba-Iulia, Aiudulŭ, Uióra, Vinţulŭ de susŭ, Murĕşŭ-Oşorheiulŭ suntŭ punctele, de unde are sĕ pornéscă lucrarea pentru maghiarisare. Trebue sĕ apucămŭ bine lucrulŭ. Esemplulŭ cu colonia dela Pischi ne dovedesce, că în scurtŭ timpŭ multŭ putemŭ face. Acolo din şése comune 110 copii valachî învaţă unguresce, şi ei învaţă bucurosŭ, căcî nu suntŭ siliţî (?) Din acésta potŭ lua învĕţătură toţî, câţî conducŭ învĕţĕmêntulŭ publicŭ în Ardealŭ. Sĕ ia aminte episcopii Lőnhárd din Alba-Iulia, şi Szabó din Gherla, Szasz Domokós din Cluşiŭ, statulŭ romano-catolicŭ din Ardélŭ, reuniunea de maghiarisare din Ardealŭ, mai cu sémă însĕ comitatele ardelene, prefecţii, solgăbirĕii şi inspectorii de scóle. Se póte lucra cu succesŭ, numai bunăvoinţă sĕ fiă.«

»Décă inspectorulŭ de scóle Rethy Lajos în celŭ mai valachicŭ comitatŭ, cu care numai celŭ alŭ Sibiiului, Făgăraşului şi Bistriţa-Nĕsĕudului se póte asĕmĕna, în alŭ Huniădórei a pututŭ sĕ ajungă la atâta fericire că astăḑî 5000 de copii valachî învaţă unguresce, pentru ce sĕ nu pótă face totŭ aşa şi Gáspár János în Alba inferióră, Trauschenfels Emil în Sibiiu, Schreiber Ferencz în Găgăraşŭ, Koós Ferencz în Braşovŭ, Szeremley Lajos în Năsĕudŭ etc. Sĕ emuleze spre a-şî câştiga merite la recunoscinţa patriei.«

»Preblema este: Se păstrămŭ Ardélulŭ Ungariei. Sĕ facemŭ ca ceea ce odinióră a fostŭ maghiarŭ sĕ devină érăşî ceea ce a fostŭ. Sĕ fericimŭ poporulŭ prin aceea că l'am maghiarisatŭ.«

SCIRILE ḐILEI.

„Pester Lloyd« a primitŭ din Cincî bisericî următórea telegramă: »Deputaţii Beksics şi Antal au sositŭ aci în interesulŭ formării unei »reuniunî de cultură maghiară‘. In conferinţa ce s'a ţinutŭ, Beksics a vorbitŭ o óră şi jumĕtate, ḑicêndŭ că nemulŭ unguresců, respective „ideă de statŭ maghiarŭ« e periclitată în Ardélŭ prin dacoromanismŭ şi în ţinutulŭ dintre Drava şi Sava prin slavismulŭ de sudŭ. Decî în aceste părţî trebue sĕ se lucreze«. Propunerea »d'a se perde timpulŭ« s'a primitŭ cu entusiasmŭ.

—0—

Delegaţii halei comercianţilorŭ de porcî din Steinbruch, Pfeiffer şi Baumann, au mulţămitŭ ministrului de comerţŭ Paul Szecheny pentru dispoziţiunea energică şi salutară luatŭ cu transportulŭ de porcî înapoiatŭ la Sibiu. Ministrulŭ s'a simţitŭ măgulitŭ şi a promisŭ că totŭ aşa va face şi altă dată. Sĕ nu se uite însă că porcii au fostŭ sănătoşî.

—0—

Funcţionarii institutului de nebunî din Sibiu în numĕrŭ de şése s'au făcutŭ membri fundatorî ai reuniunei de maghiarisare din Cluşiu cu câte 100 fl.

—0—

Ministeriulŭ honveḑilorŭ lucréză unŭ proiectŭ de lege pentru organisarea glótelorŭ poporului. Proiectulŭ se va desbate de consiliulŭ de ministri încă în véra acésta.

—0—

De câteva ḑile domnesce mare spaimă în Deva. Inainte cu câteva sĕptĕmânî unŭ câne turbatŭ a muşcatŭ unŭ copilŭ de $4^1/_2$ anî, care după 8 séptĕmânî a turbatŭ espirândŭ după chinurî de 2 ḑile. Unŭ altŭ câne bănuitŭ de turbare a muşcatŭ pe servitórea, pe când îlŭ lega, de mână; ea a fostŭ dusă în spitalŭ. S'au luatŭ mĕsurî energice.

—0—

Rusia a rĕspunsŭ cu mare precisiune la ridicarea vămii din partea Germaniei. Ţarulŭ a sancţionatŭ ridicarea vămii pe o mulţime de producte germane. Aceléşî mĕsurî le va lua în contra Germaniei şi Elveţia şi póte şi alte state.

—0—

Archimandritulŭ şi vicarulŭ metropolitanŭ din Cernăuţî S. S. Arcadie Ciupercovicî s'a alesŭ deputatŭ dietalŭ în colegiulŭ ântêiu alŭ marilorŭ proprietarî, ér în colegiulŭ alŭ doilea s'au alesŭ br. Victor Stîrcea şi cav. Dr. M Grigorcea.

—0—

La 4 Iuniu n. s'au întêmplatŭ în Pesta 4 sinucideri. E mirare că tocmai in centrulŭ Eldoradului unguresců îşî urăscŭ ómenii viaţa.

—0—

Ministrulŭ afacerilorŭ streine românŭ face cunoscutŭ, că esportulŭ porcilorŭ din România se póte face prin graniţa austro-română (Bucovina).

—0—

Inmormêntarea A. S. R. Prinţului Carolŭ Antonŭ de Hohenzollern s'a făcutŭ în mijloculŭ unei marî afluenţe de poporaţiune care însoţea pe principî, pe generalî, autorităţile civile şi eclesiastice, pe representanţii deosebitelorŭ puterî şi deputaţiunile trimise de regimentele alŭ cărorŭ şefŭ era Prinţulŭ Antonŭ. După serviciulŭ funebru, rĕmăşiţele mortale fură transportate dela biserică la mormêntulŭ menitŭ a-le primi. In urma cosciugului mergea Prinţulŭ moştenitorŭ alŭ Germaniei, avêndŭ alăturea pe Regele României şi pe Prinţulŭ Leopoldŭ, după care urmau marele duce de Baden, ducele de Anhalt, Prinţulŭ Wilhelm de Würtemberg, Prinţulŭ de Fürstemberg şi alte personagii princiare. Sosindŭ la Sigmaringen, Prinţulŭ imperialŭ alŭ Germaniei s'a dusŭ sĕ depună o corónă pe cosciugulŭ ilustrului decedatŭ.

—0—

Unŭ ḑiarŭ francesŭ citéză, între medaliaţii salonului din Parisŭ, pe unŭ tênĕrŭ sculptorŭ românŭ, anume d. Constantinŭ Ionescu. Acestŭ domnŭ, spune »Telegrafulŭ,‘ a plecatŭ acum trei anî în străinĕtate, unde prin talentŭ şi muncă a putulŭ sĕ se distingă.

—0—

Mai mulţî artiştî dela Teatru Naţionalŭ din Bucurescî vorŭ pleca, spune „Românulŭ,« la finele lunei la Cernăuţî şi Chişeneu, unde vorŭ da câte-va representaţiunî începêndŭ cu »Fântâna Blandusiei«

—0—

»Curierulŭ Botoşanilorŭ« comunică, că în ḑiua de 20 Maiu a căḑutŭ piatră în comuna Dumbrăvenî, plasa Siretului, care a causatŭ pagube apróре de 40,000 fălcî de sĕmĕnăturî.

—0—

Dela 1 Ianuariu până la finele lui Aprilie a. c. au emigratŭ din Germania 37,347 ómenî. Mare trebue sĕ fiă miseria şi în puternica Germaniă.

—0—

Unŭ incendiu a distrusŭ 300 de case în Constantinopole, spune o telegramă dela 27 Maiu.

—0—

Camera francesă a primitŭ definitivŭ scrutinulŭ pe liste cu modificările făcute de senatŭ.

O glossă caracteristică.

Deşiu 1 Iuniu 1885.

Ḑilele aceste 'mî căḑŭ în mână unŭ compendiu alŭ articlilorŭ de lege din 1868 în limba maghiară. La articululŭ de lege XLIV din acelaşŭ, unde se face introducerea la legea de egală îndreptăţire, cuvintele: »az oszthatlan egységes magyar nemzetet...« (naţiunea maghiară unitară nedivisibilă) suntŭ sublimate cu cerusă vênĕtă şi pe marginea cărţii se află următórea glossă făcută de unŭ Maghiarŭ în unulŭ 1870, care şi astăḑî trăiesce, dér însĕ nu mai multŭ în aceleaşî convingerî, precum ne-a doveditŭ cu ocasiunea adunărei marcate din 11 Maiu a. c. Étă glossa cu semnele ei:

!!! a »politikai nemzet,» fogalomnak egészen uj és szokatlan de az Europai államokban esmeretlen léven; nállunk sem lehet és nincsen értelme — ha csakugyan értelmezni akarjuk, annyit teszen: »uralgó nemzet« tehát a ki uralogni kiván a többi nemzetek felett, ha nem is magyar, azzá kell magát hazudni. — O tempora o mores! o elsülyedt erkölcs — o embertelenség és o haszontalan gög, — o emberiség ellenes tendentia, — o ellenmondása az örök igazságnak — o kárhozatos istentelen eszme — o emberi gyarloság! o szerencsétlen eszme! miért asál másnak sirt, magad hullasz bele.

In traducere românéscă: !!! conceptulŭ de „naţiune politică« este cu totulŭ nou şi neîndatinatŭ, dér fiindcă în staturile Europei este necunoscutŭ, nicî la noi nu póte fi şi nu are înţelesŭ, şi décă totuşî voimŭ a-i da înţelesŭ, acésta e: »naţiune domnitóre.‘ Prin urmare cine voiesce sĕ domnéscă preste celelalte naţiunî şi de nu este Maghiarŭ, trebue minţindŭ sĕ se dea de Maghiarŭ. O tempora o mores! o moravurî decăḑute! neomenire şi superbiă netrebnică, o tendinţă contrară omenirei! contraḑicere a adevĕrului eternŭ, ideă perniciósă şi fără de Dumneḑeu! o impotenţă omenéscă, ideă nenorocită! pentru ce sapî altuia mormêntŭ, tu însă'ţi vei cădé întrînsulŭ.

Aceste credŭ, că nu mai au lipsă de nicî unŭ comentarŭ. *i. s.*

Afacerea porcilorŭ înapoiaţî.

„Siebenbürgisch - Deutsches Tageblatt“ de Marţî 9 Iuniu scrie următórele:

»In faţa sensaţiunii ce a provocat'o înapoiarea din Steinbruch la Sibiiu a transportului de porcî declaraţî bolnavî, dar în adevĕrŭ sănătoşî, atragemŭ atenţiunea autorităţilorŭ asupra următórei scirî, ce amŭ primit'o din Haşagŭ, comit. Târnava mare, cu data 7 Iuniu n.:

„Intre porcî există atâtŭ aci, câtŭ şi în mai multe comune învecinate o bólă epidemică, de care au crepatŭ aci mai multŭ de 100 de bucăţî. Semnele bólei suntŭ următórele: Porculŭ începe a tuşi, apoi urméză obosélă, sete şi ferbinţélă; pofta de mâncare se perde dar nu de totŭ, ba la unii se chiar măresce în ceasulŭ din urmă. De convulsiunî porculŭ se schimbă deja în ḑiua ântêia a îmbolnăvirii. La cei crepaţî se arată esvindenţŭ bóla la plumânî. Vre unŭ veterinarŭ însĕ n'a fostŭ în comună, probabilŭ că primăria (respective notarulŭ comunalŭ), care de presentŭ representéză înafară oficiulŭ comunalŭ) încă nu a făcutŭ arătare. Cadavrele putreḑite şi neîngropate ce ḑacŭ cu ḑecile pre câmpurî şi prin şanţurî rĕspândescŭ unŭ mirosŭ greţosŭ, din care póte resulta pentru locuitorî celŭ mai mare rĕu.«

La aceste „Sieb.-D.-Tageblatt“ observă:

„Simptomele aci descrise nu s'au ivitŭ la nicî unŭ porcŭ dintre cei înapoiaţî dela Steinbruch la Sibiu. Impregiurarea, că veterinarii de statŭ trimişî dela Budapesta, pre lângă visitarea cea mai strictă şi mai scrupulósă, din unŭ transportŭ de preste 300 de porcî au pututŭ sĕ declare numai pe trei ca suspecţî, vorbesce în contra posibilităţii ca aceia sĕ fie bolnavî de gură şi unghii, cu atâtŭ mai vêrtosŭ că acéstă bólă, considerândŭ caracterulŭ ei epidemicŭ, trebuia sĕ cuprindă sigurŭ şi pe ceilâlţî 339 de porcî din acelŭ transportŭ. Din tóte aceste resultă cu siguritate, că în Pesta s'au prea pripitŭ, ba chiar că guvernulŭ a căḑutŭ jertfă intereselorŭ individuale a câtorva neguţătorî de porcî din Steinbruch‘.

Esposiţia de tablourî în Bucurescî.

Cetimŭ în „Românulŭ:«

»Joi se deschide o esposiţiă de tablourî la Intimŭ-clubŭ. Acésta e o înovaţiă pentru capitala Românieî, care simţea de multŭ lipsa unui salonŭ. Toţî amatorii de bele-arte, toţî cunoscĕtorii, în fine lumea intelectuală, cultivată şi elegantă trebue sĕ aplaude la acéstă serbare şi s'o încuragieze. Intimŭ-clubŭ, cercŭ artisticŭ înainte de tóte, îşî urmăresce idea, nu rĕmâne dér decâtŭ publiculŭ s'o sprijinéscă. Ospelulŭ în care se face esposiţia e spaţiosŭ şi fórte bine situatŭ, calea Victoriei, alăturî cu Jocheulŭ. Salonulŭ celŭ mare a fostŭ arangiatŭ pentru circumstanţă intr'unŭ modŭ splendidŭ.

Câteva indiscreţiunî înaintea deşchiderei. Tóte camerile frumosŭ şi lucsosŭ mobilate suntŭ pline cu obiecte de valóre. In salonulŭ celŭ mare printre numĕrósele tablourî, se vĕdŭ »Smârdanulŭ,« maqueta şi originalulŭ de d. Grigorescu; »Curcanulŭ.« »Vedeta‘ şi »Sentinela« ale aceluiaşî pictorŭ; »Vĕrfulŭ cu dorŭ,« vestitulŭ tablou cumpĕratŭ de d. M. Blaremberg şi douĕ portrete a sensation de d, Mirea etc.. Graciósele d-ne care au trimisŭ opere d'ale d-lorŭ suntŭ d-na Valentina Bibescu, o aquarellă după Hamon, portretulŭ à la gouache a fondatorului familiei de Chimay, douĕ portiere aquarelă pe postavŭ şi douĕ panourî de uşă. D-na Olga Stolojeanu trei micî tablourî graţióse. Mai suntŭ şi d-şóre şi d-nî şi mulţî pictorî din ţéră. In fine esposiţia va fi fórte frumósă şi una din cele mai complecte din câte a fostŭ până acum. Mercurî la patru óre, Presa este invitată în salónele cercului ca sĕ vaḑă în intimitate acésta esposiţiă, pentru ca critica sĕ pótă sĕ-şî facă aprecările in linişte.

Preţurile întrărei suntŭ de unŭ francŭ de persónă, Sâmbătă doi francî şi Dumineca 50 banî. La întrare se găsescŭ catalóge imprimate.

Cestiunî economice

(Urmare şi fine).

2. Cursulŭ pomologicŭ s'a ţinutŭ Sâmbătă, 30 Maiu n. începêndŭ dela 3 óre după améḑî, în spaţiósa grădină a d-lui advocatŭ Bachmayer pe livadea poştii. Mai mulţî ascultătorî de diferită posiţiă au luatŭ parte şi la acéstă convorbire culturală. S'a percursŭ apróре totă grădina, carea mĕsură în estensiune peste 16 jugĕre şi carea are din distanţă în distanţă vr'o 15 table de şcóle

de altoitŭ în estensiune destulŭ de mare; pe teritoriulŭ ei afară de tablele numite se află pomĭ şi arborĭ de diferite mărimĭ şi soiurĭ, dând astfelŭ întregului unŭ aspectŭ dintre cele mai frumóse; considerându-se apoi şi posiţia, ce o are grădina în formă de terasă cu perspectivă ostică, se póte afirma cu dreptŭ cuvêntŭ, că aci se oferă omului cele mai plăcute ocasiunĭ de desfătare. Era să uitŭ a menţiona numerósele fântânĭ şi cisterne, carĭ înlesnescŭ fórte multŭ adăparea grădinei în timpulŭ secetei ameninţătóre.

Cultura raţională a pomilorŭ practicată de d. Bachmayer a oferitŭ participanţilorŭ acestui cursŭ o adevĕrată mulţămire. Pe câtŭ de diferite erau tablele şcólei de altoitŭ, pe atâtŭ de diferiţĭ erau şi pomii cultivaţĭ de ele şi pe atâtŭ de diferite erau şi metodele culturei lor, carĭ tóte au fostŭ chiarificate şi esplicate din partea d-lui prelegĕtorŭ; adjustarea loculuĭ de florĭ dinaintea vilei din mijloculŭ grădinei încă are unŭ aspectŭ pe câtŭ de variatŭ pe atâtŭ şi de esteticŭ. După percurgerea grădinei în modulŭ arĕtatŭ, s'au datŭ nouĕ esplicărĭ şi mai detaiate din partea d-lui prelegĕtorŭ într'unŭ foişorŭ din mijloculŭ grădinei. Ni s'a spusŭ despre unŭ considerabilŭ numĕrŭ de soiurĭ de pomĭ şi arborĭ, nobilitaţĭ totŭ sub mâna şi sub îngrijirea d-lui prelegĕtorŭ, ceeace dă o garanţiă sigură despre veritabilitatea nobilitării esemplarelorŭ vêndute pentru iubitorii de grădinĭ frumóse şi totodată şi folositóre.

Eu din parte'mĭ nu potŭ decâtŭ sĕ 'mĭ esprimŭ simţĕmintele mele de mulţămire pentru frumósele lucrărĭ observate în grădina d-lui Bachmayer, precum şi mulţămita mea căldurósă pentru bunăvoinţa cu carea ne-a întêmpinatŭ în tóte esplicările d-sale şi la tóte întrebările ascultătorilorŭ.

In fine nu potŭ încheia aceste împărtăşirĭ fără de a face modesta observare, că ar fi fórte bine, când s'ar pune şi la noi mai mare pondŭ pe astfelŭ de cestiunĭ.

Unŭ participantŭ.

Studentulŭ în dreptŭ din Cluşiu d. Draia ne trimite unŭ altŭ rĕspunsŭ spre apĕrarea sa, nu aşa de lungŭ ca celŭ dintêiu, dar totuşĭ pré lungŭ ca sĕ'lŭ putemŭ publica în tótă estinderea sa. Ca sĕ'i dovedimŭ însĕ, că nu voimŭ sĕ'i facemŭ inposibilă apĕrarea, publicămŭ pe câtŭ ne értă spaţiulŭ părţile esenţiale din rĕspunsulŭ d-sale, lăsându'lŭ la apreţiarea cetitorului.

După ce amintesce de rĕspunsulŭ ce i-amŭ datŭ în fóia nóstră, d Draia ḑice între altele:

Cluşiu, Maiu 1885.

In numĕrulŭ 80 alŭ „Gazetei" se află unŭ articulŭ cu datulŭ din Cluşiu. Intre şirurile acesui articulŭ am găsitŭ pasage întregĭ, cari au dreptŭ scopŭ de a mĕ calumnia, de a mĕ cualifica ca pe unŭ om care aş fi capabilŭ a'mi vinde sufletulŭ pentru unŭ blidŭ de linte, în cari sunt declaratŭ de trădătorŭ. Publiculŭ e mare, ér vocea presei pĕtrunḑĕtóre şi publiculŭ mare adeseori nu cercetéză dacă unŭ respectivŭ anonimŭ aduce la publicitate lucrurĭ adevĕrate ori neadevĕrate, dacă óre corespundŭ adevĕratei stări a lucrurilorŭ, orĭ suntŭ numai nisce calumnii şi astfelŭ inducŭ în erore opiniunea publică.

Inainte de tóte însĕ, sĕ'mi fie dată ocasiunea aicĭ, spre evitarea ori cărei neînţelegerĭ, a esprima aceea, că masa tinerilorŭ, cari formézā junimea adevĕrată nu este şi nici póte fi de acordŭ cu cele scrise în respectiva corespondenţă, căcĭ acésta este seriósă, scie pĕtrunde în meritulŭ lucrului, nu dă ocasiune la scandalurĭ, ci îşi vede de socotelele sale, trăindŭ cu tótă lumea în armoniă. Opiniunea exprimată în articululŭ amintitŭ nu este alta decât o opiniune particulară, provenitóre nu din vre unŭ interesŭ adevĕratŭ generalŭ, ci din rivnă personală, vanitate, séu din simplă maliţiă.

Inainte de tóte dar trebuie sĕ declarŭ, că totŭ ceeace se ḑice în amintitulŭ articulŭ despre mine, nu suntŭ altŭ ceva, decâtŭ scorniturĭ grosolane, carĭ n'au altŭ scopŭ, decât de a mĕ calumnia, a mĕ înegri cu epitetele cele mai urîte, carĭ provinŭ dela unŭ omŭ ce se simte póte împinsŭ spre a face rĕu, spre a calumnia pe alţii, a aduce faptele altora înaintea publicului înegrite, nu aşa precum sunt în realitate, ci sucite.

Neadevĕrŭ grosolanŭ şi calumniă este acea d. e., că eu am negatŭ adevĕrulŭ. Eu n'am negatŭ nimicŭ, am spusŭ faptulŭ cum a statŭ în adevĕrŭ, fără de cea mai mică schimbare şi nimenea n'arŭ puté-o lua acésta în nume de rĕu, afară de unulŭ ca acela, care din invidiă se vede indignatŭ, că cineva dintr'unŭ lucru, în care a fostŭ încurcatŭ dimpreună póte cu elŭ, a scăpatŭ nepedepsitŭ, în vreme ce elŭ a trebuitŭ sĕ îndure óre care pedépsă.

Sĕ vedemŭ, că pe ce basă „se ḑice", că eu n'am spusŭ adevĕrulŭ, dimpreună cu ceilalţĭ „toţĭ":

Intr'o ḑi a lui Februarie, mi se întêmplă sĕ am întêlnire cu dl M., în societatea căruia mai era atuncĭ şi unŭ altulŭ. Dl M. îmĭ spune, că voiesce a telegrafa d-lorŭ Bariţiu şi Slavicĭ la Sibiiu, şi'mĭ întinde o listă, în care erau înscrişĭ până atuncea vre-o 5—6 inşĭ, cu scopulŭ, de a mĕ înscrie şi eu cu câtva, spre a putea astfelŭ cu banĭ adunaţĭ expeda depeşa. Eu fiindŭ ocupatŭ şi grăbindu-mĕ la prelegere pe deoparte, ér pe de alta reflectândŭ puţinŭ şi la urmările, ce arŭ putea resulta din espedarea unei atarĭ depeşe, analogŭ cu scandalurile întêmplate în anulŭ trecutŭ, am rĕspunsŭ: „eu frate n'am banĭ". Dl M. la auḑulŭ cuvintelorŭ mele înjurândŭ îmĭ replică: „tu nu vreĭ, altulŭ nu vrea, telegrafezŭ în numele meu", la auḑulŭ cărora depărtându-ne unulŭ de altulŭ, 'i-am ḑisŭ „treaba ta".

Din aceste decĭ póte deduce orĭ ce omŭ cu minte, că nimenea nu putea conta pe mine, întocmai ca nicĭ pe ceilalţĭ tinerĭ, totŭ asemenea şi acum că în casulŭ de faţă consimţĕmentulŭ în totŭ cazulŭ trebue sĕ se ia identificatŭ cu contribuirea la spese. Dar sĕ vedemŭ desvoltarea mai departe a lucrurilorŭ.

Intentândŭ cercetare disciplinară senatulŭ univ., si făcêndu-se între altele întrebare şi despre aceia, carĭ au contribuitŭ cu parale şi au consimţitŭ la espedarea depeşei, ce sĕ veḑĭ, că între acea „junime universitară« constătătóre din vr'o 8—9 inşĭ, notaţĭ prin scrisóre din partea d-nului M., suntŭ şi eu insinuatŭ.

Inţelegêndŭ eu îndată acésta, şi neputêndŭ in destulŭ a mĕ mira, că cum de nu s'au insinuatŭ şi ceilalţĭ tinerĭ românĭ toţĭ, putêndu-se face acésta tocmai pe aceiaşi basă, pe care amŭ fostŭ eu insinuatŭ, întêlnindŭ pe d. M.. numai decâtŭ l'am interpelatŭ asupra motivelorŭ faptului sĕvêrşitŭ de dnia-sa

Interpelaţiunea mea, prin care amŭ reînprospĕtatŭ în memoriă casulŭ întocmai cum s'a întêmplatŭ, nu 'i-a prea venitŭ respectivului domnŭ la socotélă. Dar cu deosebire nu i-a convenitŭ atuncĭ, când l'amŭ avizatŭ, ca sĕ fie pregătitŭ dinainte, că „nicĭdecum nu voiŭ mărturisi înaintea senatului, că amŭ contribuitŭ şi ca mi-aşŭ fi datŭ consimţĕmêntulŭ.«

Acésta s'a întêmplatŭ în preḑiua interogatorului. In ḑiua interogatorului numai ce mĕ pomenescŭ că mi sĕ spune, că amŭ fostŭ auḑitŭ de unŭ respectivŭ Domnŭ de unulŭ dintre cei acusaţĭ şi pedepsiţĭ), dându-mĭ consêmţĕmêntulŭ. Acéstă atitudine revoltătóre de simţurĭ m'a pusŭ în uimire şi cu atâtŭ mai tare m'am hotărîtŭ a nu recunósce înaintea senatului, că amŭ contribuitŭ şi că mĭ'aşŭ fi datŭ consêmţĕmêntulŭ, fără însă a afirma aceea, după cam ḑice corespondentulŭ, că »amŭ desfătuitŭ pre trimiţĕtorii depeşeĭ.«

Dér cumcă tóte atacurile, carĭ le-amŭ primitŭ eu nu sĕ potŭ reduce la altceva, decâtŭ numai la maliţiă, se póte observa şi de acolo, că deşĭ în motivele arĕtate de senatŭ la aducerea sentinţei se ḑice: *„ceilalţĭ acusaţĭ, afară de Ionŭ Elecheşŭ şi Enea Draia, încă au recunoscutŭ că şi-au datŭ consêmţĕmêntulŭ la trimiterea telegramei şi că au contribuitŭ la acoperirea speselorŭ de espedare,"* totuşĭ numai eu singurŭ am fostŭ atacatŭ fiindcă eu am fostŭ absolvatŭ de sub pedépsă, până când d-lui Elecheşŭ, fiind încâtva pedepsitŭ i-s'a datŭ pace şi spiritile maliţioşilorŭ n'au căutatŭ a'lŭ mai calumnia şi pe d-nelui. Sunt pe deplinŭ convinsŭ, că câtuşĭ de puţină pedépsă sĕ fi căpĕtatŭ şi eu, n'aşŭ fi fostŭ espusŭ atacurilorŭ unui rĕuvoitorŭ.

Enea Draia.
stud. jur.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Paris, 10 Iuniu. — Tractatulŭ franco-chinezŭ s'a subscrisŭ erĭ după améḑĭ.

Londra, 10 Iuniu. — Gladstone a declaratŭ în camera comunelorŭ, că în urma votului de alaltaerĭ cabinetulŭ îşĭ dă demisiunea. Amêndouĕ camerile s'au amânatŭ până Vinerĭ.

Sofia, 10 Iuniu. — Sobranja s'a deschisŭ în modŭ solemnŭ printr'unŭ discursŭ alŭ Tronului.

Cairo, 10 Iuniu. — Cassala a căḑutŭ la finele lunei Maiu.

Pesta, 10 Iuniu. — Archiducele Ludovic Carol a visitatŭ erĭ cu soţia esposiţiunea, aḑi de diminéţă visitéză spitalulŭ Elisaveta, ér după améḑi érăşĭ esposiţiunea.

DIVERSE.

Puterea superstiţiunii. — »Gazeta Buzĕului« publică următórele: »In nóptea de 18-19 curentŭ, de cătră nisce indiviḑĭ necunoscuţĭ s'a desgropatŭ din curtea bisericei sf. Nicolae, din comuna Vernescĭ, osĕmintele decedatului Matache Căplescu, care era mortŭ de vre-o doi anĭ trecuţĭ, ducêndu-le unde nu se scie. Impregiurarea care a provocatŭ acestŭ faptŭ este, că decedatulŭ Căplescu a muritŭ spênḑuratŭ, şi locuitorii credŭ că seceta ce'i bântuie provine din causă că se găsesce acestŭ spênḑuratŭ îngropatŭ la biserică, pe când, după cum ḑicŭ ei, trebuie sĕ se îngrópe la loculŭ unde s'a găsitŭ spênḑuratŭ, şi că dacă se va desgropa şi da pe gârlă, ploile se vorŭ porni; astfelŭ împinşĭ de acéstă credinţă l'au desgropatŭ şi se crede a'lŭ fi datŭ pe gârlă. Acéstă decisiune se luase de locuitorĭ încă din anulŭ trecutŭ, dar la încercarea ce au făcut-o de a'lŭ desgropa nu au pututŭ reuşi decâtŭ a'i rupe un piciorŭ, fiindŭ că îi apucase ḑiua, pe care dându'lŭ pe gârlă, întêmplarea a făcutŭ ca la veri o două ḑile sĕ se pornéscă ploile; ceeace a contribuitŭ a le întări mai multŭ credinţa în acéstă eresiă«.

***

Sĕlbătăciă omenéscă. — In Cracovia s'a înfăţişatŭ naintea tribunalului procesulŭ unei pĕrechĭ, care dovedesce până la ce punctŭ esistă în unele din stratele sociale cruḑimea şi canibalismulŭ. Ecă afacerea: Lui Iosef Malika, proprietarŭ în orăşelulŭ Twiertignitz, i s'a furatŭ la 18 Obtomvre 120 de florinĭ ş-unŭ talerŭ. Elŭ acusa mai ântêiu pe soţia sa Ana că i-ar fi furatŭ banii. După ce dênsa pe cruce i-a juratŭ că nu este vinovată, amêndoi soţii au mersŭ la o cărturărésă, care le spuse că nu o femeă, dér unŭ bărbatŭ a fostŭ acela care le-a furatŭ banii. In urma acestei preḑicerĭ bănuiala lui Malika căḑŭ asupra servitorului sĕu Petru Kapusta. Ca sĕ-lŭ facă sĕ-şĭ mărturisécă faptulŭ, dênsulŭ l'a dusŭ într'unŭ grajdŭ, unde amêndoi soţii l'au legatŭ strânsŭ cu frânghii la picióre şi la mânĭ. După aceea, nevasta lui Malika luă o ólă de spigă, cu cărbunĭ aprinşĭ şi înăuntrulŭ căreia era unŭ cuiu înroşitŭ. Malika şi soţia sa străpunseră cu cuiulŭ înroşitŭ piciórele şi tălpile bietului servitorŭ. Cu tótă acéstă grozavă tortură, în care trupulŭ nenorocitului Kapusta fusese friptŭ, cu tóte că dênsulŭ nu recunoscuse faptulŭ, l'au mai arsŭ în deosebite părţĭ ale trupului c'unŭ ferŭ roşitŭ, ér soţia lui Malika îi ardea tălpile c'o luminare aprinsă. In urma torturilorŭ suferite, servitorulŭ recunoscù că cu adevĕratŭ a furatŭ suma citată, şi că a ascuns'o în scorbura unui arbore din pădurea apropiată. Pe când nevasta păzea pe servitorŭ, soţulŭ séu se duse la loculŭ arĕtatŭ. Când dênsulŭ s'a întorsŭ fără parale, negăsindŭ nimicŭ, otărîră pentru ca sĕ-lŭ facă pe servitorŭ, ca sĕ mărturéscă, sĕ-lŭ închidă şi sĕ-lŭ pedepséscă cu fomea până ce va mărturisi. Ilŭ duseră apoi pe acestŭ nenorocitŭ, jumĕtate arsŭ, într'unŭ grajdŭ de cai, ale căruia ferestre le astupară în adinsŭ. Ilŭ lăsară apoi acolo 18 césurĭ, fără mâncare, aprópe mortŭ, trîntitŭ pe o grămadă de băligarŭ putrosŭ. Din întêmplare, servitórea casei putŭ sĕ afle despre aceste lucrurĭ şi fugi ca sĕ însciinţeze justiţia, care arestă pe ambii soţĭ şi făcŭ sĕ se transpórte într'unŭ spitalŭ bietulŭ servitorŭ torturatŭ. Starea sa era fórte gravă ş'a trebuitŭ mai bine de patru lunĭ ca sĕ se vindece de aceste oribile rănĭ. La procesŭ, ambii acusaţĭ s'au înfăţişatŭ. Ministerulŭ publicŭ a cerutŭ condamnarea pentru trei motive: Rănirĭ grave, secvestrarea şi casne. Acusaţii au recunoscutŭ faptele ce li se imputau. Tribunalŭ ascultândŭ şi pe advocatulŭ părţii, osândi pe ambii soţĭ la câte unŭ anŭ de închisóre.

***

O anecdotă despre Victorŭ Hugo. — Era 1828 după ce se jucase Hernani; Victorŭ Hugo făcù o escursiune în Bretania şi în Nomanda. Pe drumulŭ dela Rouen, aflându-se în diligenţă, începù sĕ vorbéscă cu unŭ călĕtorŭ. — Domnule, ḑise călĕtorulŭ, sunt magistratŭ la Rouen, dar dta vii dela Paris şi a trebuitŭ sĕ auḑĭ vorbindu-se de Hernani? — Da, rĕspunse Victorŭ Hugo. — Nu este aşa, că este o piesă absurdă? — Póte că aveţĭ cuvêntŭ. Şi convorbirea urmă. Magistratulŭ declară că unii din amicii lui întâlnise pe Victorŭ Hugo pe jumĕtate bétŭ şi că în fiecare séră trebuia sĕ'lŭ ducă pe braţe acasă; când unŭ om bea peste mĕsură, nu póte sĕ producă decâtŭ opere absurde. — Neapĕratŭ, rĕspunse Victorŭ Hugo cu unŭ tonŭ convinsŭ. Sosiră la Rouen şi se coboriră la acelaşĭ hotelŭ; chelnerulŭ aduce registrulŭ de călĕtorĭ şi magistratulŭ, curiosŭ de a cunósce numele tovarăşului sĕu de călĕtoriă, cetesce pe désupra umĕrului sĕu: »Victorŭ Hugo«. — Potŭ sĕ sciu şi numele dtale? întrebă poetulŭ dându'i condeiulŭ. Magistratulŭ se făcù roşiu ca unŭ racŭ şi se grăbi sĕ plece.

***

Logodnă. — D. Demetriu Iorgoviciu, oficialŭ r. u. de comptabilitate în direcţiunea financiară din Seghedinŭ, 'şĭ-a încredinţatŭ de soţiă pe d-şóra Elisaveta temesy Schiller, fica directorului financiarŭ din Seghedinŭ.

Rectificare. In numĕrulŭ trecutŭ 118, pag. 3 col. 1, rêndulŭ 22 de josŭ în susŭ în locŭ de administraţiunea sĕ se citéscă admiraţiunea, şi în locŭ de figurĭ sĕ se citéscă fagurĭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 9 Iuniu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.60
Rentă de hârtiă 5%	92.80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.50
Bonurĭ rurale ungare	102.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C2.
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—
Bonurĭ rurale transilvane	101.20
Bonurĭ croato-slavone	102.-
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	118.75
Renta de hărtiă austriacă	82.50
Renta de arg. austr.	83.05
Renta de aurŭ austr.	108 10
Losurile din 1860	139.
Acţiunile băncei austro-ungare	859.—
Act. băncei de creditŭ ung.	287.
Act. băncei de creditŭ austr.	289.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.86
Napoleon-d'orĭ	9.85—
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.90
Londra 10 Livres sterlinge	124.30

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 25 Maiu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	—	90
Renta rom. amort. (5%)	—	93
» convert. (6%)	—	88
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	—	31
Credit fonc. rural (7%)	—	103¼
» „ „ (5%)	—	87¼
» » urban (7%)	—	10J¼
» » » (6%)	—	93
» » » (5%)	—	85¼
Banca naţională a României	1200	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	282	—
« » » Naţională	230	—
Aurŭ	10.20(%)	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 10 Iuniu st. v 1885.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8 95	8.96
Argint românesc	8.80	8.85
Napoleon-d'orĭ	9.86	9 87
Lire turcescĭ	11.10	11.15
Imperialĭ	10.10	10.15
Galbenĭ	5.80	5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	100.50	101.—
Ruble Rusescĭ	124.—	125.—
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Beiŭ, Vodă, Domnŭ

ROMANŬ ISTORICŬ

de *Theochar Alexi.*

Apare în broşurĭ à 20 crucerĭ, 50 banĭ una cu ilustraţiunĭ originale.

Romanulŭ va fi completŭ cu 34 broşurĭ.

Orĭ ce librarŭ, colportorŭ, legătorŭ de cărţĭ etc. este gata a procura aceste broşurĭ franco, duse la casele onor. cetitorŭ.

Acéstă scriere este unică în tótă literatura română, căcĭ în ădevĕrŭ nu posedămŭ nicĭ unŭ romanŭ originalŭ coprinḑĕndŭ peste 1000 de paginĭ din care, nicĭ una nu este lipsită de interesŭ pentru orĭ ce cetitorŭ.

O variaţiune bogată, precum nu oferă nicĭ unulŭ din romanele traduse, apoi interesulŭ ce nĭ sĕ excită pentru faptele istorice, preface lectura acestui romanŭ în o adevĕrată plăcere, în unŭ bogatŭ isvorŭ nu numai de distracţiune ci şi de instrucţiune.

Textulŭ romanului este însoţitŭ de ilustraţiunĭ, care şi aceste sunt originale, compuse de unŭ artistŭ anume pentru acéstă scriere. Ea cuprinde istoria României, începĕndŭ cu fanariotulŭ Caragea, trecĕndŭ la revoluţiunea eterii grecescĭ şi a lui Tudorŭ Vladimirescu, a căruĭ viéţă, fapte şi mórte tragică sunt cu de amĕnuntulŭ descrise, atinge revoluţiunea dela 1848, tractéză pe largŭ Domnia lui Cuza, dândŭ unŭ tablou amenunţitŭ despre acea epocă şi încheiă cu alegerea lui Carolŭ de Hohenzollern.

Firulŭ, pe care sĕ înşiră aceste tablourĭ istorice, sĕ compune din unŭ sujetŭ sensaţionalŭ în tótă puterea cuvêntului. — Unŭ tată, perḑĕndŭ zestrea fiicei sale, într'o scenă, unde acésta o reclamă dela elŭ, îşĭ ese din fire şi o lovesce de mórte. Pentru a scăpa de pedépsa legiĭ, o târesce în grădină, unde îĭ taie capulŭ, îngropându-lŭ, pentru a face sĕ créḑă lumea, că cadavrulŭ fără capŭ, este alŭ altei persóne. Cu tóte astea sĕ vede silitŭ a mărturisi faptulŭ şi este condamnatŭ la muncă silnică. După câtva timpŭ sĕ descoperă că.... dar cine voiesce a sci ce se descoperă, citéscă romanulŭ, unde va găsi cu ce sĕ-şĭ aţîţe, ş'apoi cu ce sĕ-şĭ astêmpere curiositatea.

Cine-şĭ procură întregulŭ opŭ de-a-dreptulŭ dela tipografia editóre plătindu-lŭ de-o dată înainte, sĕ va profita de economisirea portului adică va avea sĕ trimétă numai câte 15 crucerĭ de broşură séu pentru **34 broşurĭ 5 florinĭ.**

Tipografia Alexi,
BRAŞOVŬ.

Tóte administraţiunile ḑiarelorŭ românescĭ suntŭ rugate a ne face ofertă pentru publicarea acestui anunţŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ	—	9 45	12.50	—
	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra	10 29	1.30	8 0	—
	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9 05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.48	—
Copsa mică	12 12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu	5.56	5.58	12.59	—
	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mezö-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	9.13	—	4.03
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena	6.35	2.45	10.50	—
	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1 45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.4	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2 33	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0.	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.35	6.24	—
Cluşiu	—	10 0	5.05	6.43	—
	12.05	10.16	—	7 03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	11.43	—	9.31	—
	3 32	11 45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11 28	—
Blaşŭ	6.09	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12 36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1 56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.23
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.24	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	5.20	—	7.14	1.09
	—	5.3	—		1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ	—	6 32	—	—	3.23
	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4 27
Vinţulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4 25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.59	12.00	4 53
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok	11.02	3.44	11 40
	11 12	4 02	12 00
Aradŭ	3 37	7 53	5.55
Glogovaţŭ	4.13	—	6 19
Gyorok	4 38	—	6.47
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6 42	—	5.58
Zam	7 14	—	9.28
Gurasada	7 43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10 43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2 54	7.24
Aradŭ	7 5[illegible]	3 1[illegible]	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11 37	7.25
Haţegŭ	9.31	12.17	8.02
Streiu	10.16	12 58	8.44
Simeria	10.53	1 35	9.16

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.